

การปลูกดอกสร้อยทอง

ภavana อัสวะประภา
กองส่งเสริมพืชสวน กรมส่งเสริมการเกษตร

- ทัวไปเกี่ยวกับสร้อยทอง
- อนุกรมวิธาน
- ลักษณะทางพฤกษศาสตร์
- พันธุ์ดอกสร้อยทอง
- การขยายพันธุ์
- ปัจจัยการผลิต
- การปลูกและการดูแลรักษา
- โรคและแมลง
- การเก็บเกี่ยว

ทัวไปเกี่ยวกับสร้อยทอง

สร้อยทอง เป็นไม้ตัดดอกที่มีการปลูกในประเทศไทยมานานจนมีความรู้สึกว่าเป็นไม้ตัดดอกที่ปลูกได้ทัวไป สร้อยทองเป็นไม้ตัดดอกประเภทข้ามปี ปลูกครั้งหนึ่งสามารถเก็บผลผลิตได้ประมาณ 3 ปี จึงรื้อแปลงปลูกใหม่ ในแต่ละรอบปีสามารถเก็บผลผลิตได้ประมาณ 3 ครั้ง ในประเทศไทยนิยมใช้สร้อยทองประกอบกับดอกไม้อื่น เพื่อบูชาพระหรือพิธีกรรมทางศาสนา ดังนั้นทำให้ราคาในช่วงวันพระหรือวัน

สำคัญในทางศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา หรือวันตรุษจีนราคาสูงถึง กำละ 20-25 บาท แหล่งผลิตที่สำคัญ ได้แก่ อ.บางกรวย อ.บางใหญ่ อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี อ.สามโคก จ.ปทุมธานี อ.สามพราน อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม และ เขตตลิ่งชัน เขตหนองแขม เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

อนุกรมวิธาน

ชื่อวิทยาศาสตร์:	Solidago canadensis
ชื่อสามัญ :	Golden rod
วงศ์ :	Compositae
ถิ่นกำเนิด:	ทวีปอเมริกาเหนือตั้งแต่แคนาดาถึงมลรัฐออริโฮนาของสหรัฐอเมริกา

ลักษณะพฤกษศาสตร์

ลำต้นแตกแขนง มีพุ่มสูงประมาณ 30-100 ซม. ใบมีรูปร่างยาวรี ยาวประมาณ 10-12 ซม. ใบมีสีเขียวเข้มใบช่วงบนลำต้นจะเล็กกว่าใบช่วงล่างของลำต้น ดอกมีสีเหลืองอ่อนถึงเหลืองเข้ม ช่อดอกเป็นแบบกลุ่ม (Cluster) คือ มีดอกย่อยเล็กๆ อยู่ภายในช่อดอก โดยช่อเหล่านี้จะมีก้านดอกสั้นๆ ติดอยู่กับก้านชูดอก ก้านช่อดอกจะตั้งฉากกับลำต้นขนาดของดอกค่อนข้างเล็ก เมื่อดอกบานเต็มที่จะมีขนาดประมาณ 1 ซม.

พันธุ์ดอกสร้อยทอง

พันธุ์ที่นิยมปลูกกันมาก คือ *Solidago canadensis* ให้ลำต้นตรงสูงประมาณ 45-100 ซม. ลักษณะการเจริญเติบโตในแนวตั้ง ใบมีสีเขียวเข้ม รูปหอก ดอกมีสีเหลืองอ่อน เหลืองนักษัตร และเหลืองทอง ช่อดอกเป็นแบบ Cluster (เป็นกลุ่ม) มีดอกย่อยเล็กๆ อยู่ภายในช่อ โดยที่ดอกช่อเหล่านี้จะมีก้านดอกสั้นติดอยู่กับก้านชูดอก ให้ดอกในช่วงเดือนสิงหาคมถึงกันยายน พันธุ์อื่นๆ ที่พบ

1. *Solidago multiradiata* ลำต้นแตกแขนงมีพุ่มต้นสูง ประมาณ 25-45 ซม. ดอกมีสีเหลือง ขนาดดอกใหญ่กว่าชนิดอื่นๆ จะบานเป็นช่อให้ดอก ช่วงเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม

2. *Solidago brachystachys* พุ่มต้นสูง 15-30 ซม. ดอกมีสีเหลืองทอง ให้ดอกช่วงเดือนสิงหาคมถึงกันยายน

3. *Solidago eaasia* ต้นสูงประมาณ 8-40 ซม. ดอกมีสีเหลืองอ่อน ให้ดอกช่วงเดือนกันยายนถึงตุลาคม

4. *Solidago odora* ทรงพุ่มแข็งแรงสูงประมาณ 100-200 ซม. ให้ดอกช่วงเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม

5. *Garden hybrids* ทรงพุ่มสูงประมาณ 30-40 ซม. ให้ดอกในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงตุลาคม

การขยายพันธุ์ดอกสร้อยทอง

ใช้เมล็ด การเพาะเมล็ดควรเพาะในภาชนะลึก ประมาณ 1-2 มม. กลบด้วยวัสดุเพาะบางๆ เมล็ดจะงอกภายใน 14-40 วัน การเพาะเมล็ดไม่ควรปิดหรือคลุมภาชนะเพราะจะทำให้เมล็ดงอกไม่ดี

การแยกกอ ควรใช้หน่อที่ไม่แก่เกินไปโดยการขุดต้นสร้อยทองขึ้นมา ทั้งกอล้างดินออกให้หมดก่อนจึงแยกหน่อออก แต่ละหน่อควรมีรากติดอย่างน้อย 3 ราก ตัดรากและใบออกครึ่งหนึ่ง เพื่อลดการคายน้ำแล้วจึงนำไปปลูกในแปลงหรือชำในวัสดุเพาะชำต่อไป

ปัจจัยการผลิต

แสง สร้อยทองเป็นไม้กลางแจ้ง แปลงปลูกควรมีแสงส่องได้ทั่วถึงตลอดวัน

อุณหภูมิ สร้อยทองสามารถทนต่ออากาศร้อนได้ดี อุณหภูมิที่เหมาะสมประมาณ 30-40 องศาเซลเซียส

ดิน สร้อยทองสามารถขึ้นได้ดีในดินเกือบทุกชนิดที่มีอินทรีย์วัตถุสูง มีความชื้นสม่ำเสมอแต่ไม่ชอบแฉะ

การเตรียมดิน การปลูกโดยทั่วไปนิยมกร่องขนาดกว้าง 6 เมตร ความยาวของร่องขึ้นอยู่กับพื้นที่ สลับกับร่องน้ำ กว้างประมาณ 1-1.5 เมตร ขุดดินตากแดดประมาณ 2-3 สัปดาห์ แล้วใส่ปุ๋ยคอก อัตรา 500 กิโลกรัม/ไร่ ปุ๋ยขาว 100 กิโลกรัม/ไร่ ย่อยดินให้ละเอียด

การปลูกและการดูแลรักษา

การปลูก สร้อยทองใช้ระยะปลูก 20 x 20 ซม. หรือ 30 x 30 ซม. ใช้ต้นกล้าประมาณ 8,000-10,000 ต้น/ไร่ ควรกลบดินแค่กาบใบล่างสุดของต้นกล้าไม่ควรกลบถึงยอด เพราะจะทำให้ต้นกล้าชะงักการเจริญเติบโต หรืออาจทำให้ต้นกล้าตายได้ หลังจากปลูกรดน้ำสม่ำเสมอเช้าและเย็นจนกว่าต้นกล้าตั้งตัวได้ดี

การให้ปุ๋ย เมื่อต้นกล้าอายุประมาณ 15-20 วัน หลังปลูกใส่ปุ๋ยเคมีสูตรเสมอ เช่น 15-15-15 หรือ 16-16-16 อัตรา 20 กิโลกรัม/ไร่ ใส่ครั้งต่อไปทุกๆ 2 สัปดาห์ จนกระทั่งเริ่มแทงช่อดอกหรือประมาณ 60 วันหลังปลูก ใช้ปุ๋ยสูตร 12-24-12 อัตรา 20 กิโลกรัม/ไร่

การให้น้ำ สร้อยทองจะให้ดอกประมาณ 40-60 วัน เมื่อหมดดอกชุดแรกจะตัดแต่งต้นโดยการถากหรือใช้เครื่องตัดหญ้าตัดเสมอผิวดิน แล้วสาดเลนกลบและดูแลรักษาเหมือนเริ่มปลูก ปีหนึ่งทำการตัดแต่ง 2 ครั้ง และจะรื้อปลูกใหม่เมื่อมีอายุ 2-3 ปี ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติดูแลรักษา

โรคและแมลง

โรคใบจุด เกิดจากเชื้อรา *Septoria* sp. โรคนี้พบกับต้นสร้อยทองที่โตและให้ดอกแล้ว ใบจะมีลักษณะเป็นจุดสีน้ำตาลอมม่วง ซึ่งเมื่อเป็นแล้วจะทำให้ใบแห้ง สปอร์ของเชื้อราจะบาดได้ โดยการปลิวไปตามลมหรือถูกน้ำชะล้างไป **การป้องกันกำจัด** ควรใช้สารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อราชนิดพ่น เช่น แบนเลท ออร์โธไซด์

โรคโคนเน่า เกิดจากเชื้อรา *Rhizoctonia* sp. มักเกิดบริเวณโคนต้นระดับผิวดินจะพบเส้นใยสีขาวของเชื้อราเจริญอยู่ ต้นมีอาการเหี่ยวทั้งกอเนื่องจากโคนต้นและรากเน่าเปื่อย **การป้องกันกำจัด** ควรฉีดพ่นหรือราดบริเวณโคนต้น ที่เริ่มแสดงอาการด้วยสารเคมี เช่น เทอร์ราคลอ, เทอร์ราโซล หรือ ไวตาแวก ถ้าพบต้นที่เป็นโรคมามาก ๆ ต้องขุดต้นที่เป็นโรคเผาทำลาย

เพลี้ยหอยและเพลี้ยแป้ง การทำลายจะดูดกินน้ำเลี้ยง ตามใบและดอก ทำให้ใบหงิกงอ ดอกชงัก การเจริญเติบโตหรือคดงอ **การป้องกันกำจัด** ฉีดพ่นด้วยสารเคมี อีโซดริน แลนเนท มาลาไอธอน

หนอนผีเสื้อกลางคืน การทำลายผีเสื้อจะวางไข่ตามยอดอ่อนและดอกตูม เมื่อเจริญเป็นตัวหนอน จะกัดกินยอดอ่อนและกลีบดอก ทำให้คุณภาพดอกเสีย **การป้องกันกำจัด** ฉีดพ่นด้วยสารเคมี อีโซดริน แลนเนท มาลาไอธอน ฉีดพ่นสลับกันเพื่อป้องกันหนอนดีอยา

การเก็บเกี่ยว

ตัดดอกเมื่อดอกบานแล้วประมาณ 30% โดยใช้กรรไกรตัดชิดโคนต้นสูงจากผิวดินประมาณ 2-3 ซม. ตัดดอกครั้งแรกเมื่อสร้อยทอง มีอายุประมาณ 70 วัน และตัดครั้งต่อไปทุก ๆ 5-7 วัน สามารถตัดดอกได้ถึง 7-8 ครั้ง (ครั้งละ 400-500 ก้า) หลังจากนั้นทำการตัดแต่งต้น

ต้นทุนการผลิตและการจำหน่าย

ต้นทุนการผลิต/ไร่/ปี

รายการ	
ค่าพันธุ์	2,000
ค่าเตรียมดิน	600
ค่าปุ๋ยคอก	800
ค่าปูนขาว	200
ค่าแรงงานปลูก	300
ค่าปราบวัชพืช	450
ค่าสารเคมี 3,000 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	900
ค่าเก็บเกี่ยว	6,000
รวม	17,850

ผลผลิตต่อไร่

สามารถเก็บผลผลิตได้ 3 ครั้ง ๆ ละ 2,000 กำ รวมผลผลิต 8,400 กำต่อปี 1 กำ มีดอกประมาณ 25 ช่อ (ประมาณ 8 ชีด)

การจำหน่ายผลผลิต

ส่วนใหญ่พ่อค้าคนกลางจะมารวบรวมผลผลิตจากเกษตรกร ส่งขายตลาดปากคลองตลาด ราคาช่อยาว 8-10 บาท/กำ ราคาช่อสั้น 5-6 บาท/กำ

หมายเหตุ ช่อสั้น หมายถึง ช่อดอกที่มีแต่แขนงไม่มีส่วนยอดแหลมของช่อดอก